

TERMÍN: 15.02.2024

xx37218xx
Recenzia B
Róbert Babel'a
robert.babela@szu.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Róbert Babel'a**NÁZOV MATERIÁLU: **Zhubné nádory prsníka na Slovensku: Epidemiologická analýza a odporúčania pre systémové opatrenia**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo zdravotníctva SR - Inštitút zdravotných analýz**AUTORI/KY: **Imrich Berta, Veronika Rybanská**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Úvod	V úvode chýba kapitola „Zoznam skratiek“ použitých v texte. Ide o bežnú prax.	Text sa v mnohých ohľadoch opiera o skratky, ktoré sú v texte vysvetlené, no väčšinou len prvý krát. Čitateľ musí mať možnosť vrátiť sa ku skratke a jej významu kedykoľvek počas čítania materiálu.	Zoznam skratiek je doplnený na s. 4.

2	Strana 16, odsek 1	<p>Text: „Hoci má na analýzy priamy vplyv aj variabilita dátových zdrojov, existuje aj predpoklad reálneho nárastu incidencie, ktorý je ovplyvnený dobiehaním pôsobenia známych a potenciálnych rizikových faktorov v populácii.“</p> <p>Odporúčam doložiť predpoklad reálneho rastu incidencie, s ktorým sa úplne stotožňujem a ukazuje to aj naša analýza jedným zahraničným zdrojom.</p>	<p>C50 má reálny rast incidencie v regióne. Tento predpoklad by bolo vhodné potvrdiť napr. citáciou z IARC alebo citáciou ECIS: https://ecis.jrc.ec.europa.eu</p> <p>Materiál ku breast cancer je tu: https://ecis.jrc.ec.europa.eu/pdf/Breast_cancer_factsheet-Oct_2020.pdf</p> <p>Nebolo by asi dobré keby nejaký „super expert“ na všetko začal hovoriť, že nám netreba všetko to čo píšete v Odporúčaniach od strany 42 nakoľko všetko je OK a počet nových prípadov nám nerastie.</p>	<p>Na s.17 doplnená citácia ECIS o predpokladanom náraste incidencie ZN.</p>
3	Strana 16, odsek 3	<p>Text:</p> <p>„Pandémia COVID-19 mala významný vplyv na charakter vývoja epidemiologických dát. V r. 2020 sme na dátach v účte poistenca v SR zaznamenali 10%-tný pokles incidencie ZN prsníka, ktorý súvisel s pandemickými obmedzeniami v poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ako aj s pandémiou samotnou. V r. 2021 pozorujeme opätovný nárast incidencie o takmer 9 % ako dopad zvýšeného úsilia, možnosti zdravotníckeho systému, a motivácie žien vyhľadať</p>	<p>Odporúčam doplniť zdroj údajov.</p>	<p>Na s.17 je dopnený zdroj údajov - výkazy ZP.</p>

		<p><i>zdravotnú starostlivosť počas post-pandemického obdobia.</i></p> <p>Aký je zdroj údajov?</p>		
4	Strana 25, odsek pod Graf 8	<p>Text: <i>„Vývoj štandardizovanej mortality na ZN prsníka v SR vykazuje pokles ..“</i></p>	<p>Je to naozaj tak? Vedeli by ste do grafu pridať trendovú krivku? S dát – na prvý pohľad – to nie je úplne jednoznačné.</p> <p>Je dobré, že ste tam nechali aj „hrubú“ mortalitu. Mnohí si neuvedomujú čo spôsobuje starnutie populácie.</p>	Doplnené
5	Strana 35, Druhý odsek.	<p>Text: <i>„Celkové zdravotné výdavky na onkologickú starostlivosť boli 103 miliárd EUR, z toho 32 miliárd EUR sa minulo na lieky.“</i></p> <p>Ako sú na tom náklady na ambulantný sektor?</p>	<p>V našej analýze C50 za posledných 10 rokov jasne dominujú náklady a ich nárasty na ambulantný sektor vrátane diagnostiky. Priemerný rast nákladov na tento segment ZS bol +10,1%, ÚZS +6,7% a lieky +6,2%. Podiel nákladov na lieky z celkových nákladov bol v 2022 na úrovni 19%. Za 10 rokov: 20%.</p> <p>Na margo týchto čísel by som možno zdôraznil nielen lieky, no kľúčové náklady a nárasty nákladov na starostlivosť ktoré sú s vysokou pravdepodobnosťou inde. Ak tieto dáta máte. Ak nie – nevadí.</p>	V dátach z ambulantu sa ukrývajú aj drahé A-lieky. Pre účel tejto analýzy sme tieto A-lieky kategorizovali ako lieky, nie ako AZS.
6	Strana 35	Zdroje pri Grafoch.	Pri grafoch s presnými hodnotami uvádzate názov grafu, no niekde ste nedali zdroje. V úvode a zozname grafov ste zdroj pri niektorých údajoch uviedli, no	Zdroje doplnené.

			niekde chýbajú. Odporúčam to doplniť a zjednotiť. Pre korektnosť analýz by bolo vhodné doplniť zdroje za názov grafu ako napr.: (NCZI, 2023), (Analýza IZA), (Analýza autorov za podklade údajov z NCZI) a podobne. Detto – graf 17/18/19	
7				
8				
9				
10				

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Tento dokument poskytuje podrobnú a komplexnú analýzu epidemiológie zhubných nádorov prsníka na Slovensku, identifikuje kľúčové rizikové faktory a ponúka stratégie na systémové zlepšenie prevencie, diagnostiky a liečby. Jeho silnou stránkou je multidisciplinárny prístup, ktorý integruje údaje z rôznych zdrojov a predstavuje komplexný pohľad na problematiku. Poskytuje tiež inovatívne návrhy na zlepšenie skriningových programov a zvýšenie účasti, čo môže viesť k výraznému zníženiu úmrtnosti. Jeho význam pre odbornú prax je nesporný, pretože ponúka cenné informácie a odporúčania, ktoré môžu prispieť k účinnejšej prevencii ako aj následnej starostlivosti o pacientov s rakovinou prsníka. Zároveň ide o materiál, ktorý môže byť vhodnou inšpiráciou pre ďalší výskum v tejto oblasti.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.